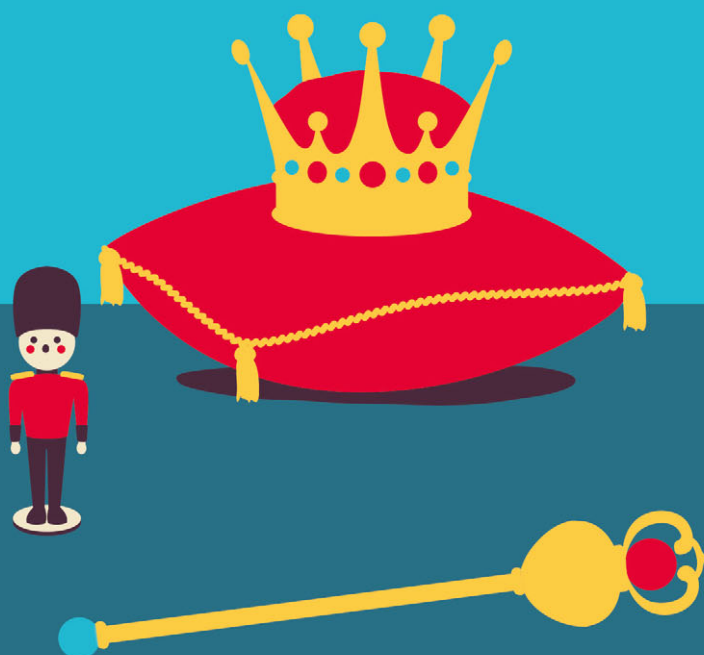

JANUSZ KORCZAK

KRÓL
Maciuś
Pierwszy

BUKOWY LAS

A to tak było...

Doktor powiedział, że jeżeli król w trzy dni nie wyzdrowieje, będzie bardzo źle.

Doktor tak powiedział:

– Król jest ciężko chory i jeżeli w trzy dni nie wyzdrowieje, to będzie źle.

Wszyscy się bardzo zmartwili, a najstarszy minister włożył okulary i zapytał się:

– Więc co się stanie, jeżeli król nie wyzdrowieje?

Doktor nie chciał wyraźnie powiedzieć, ale wszyscy zrozumieli, że król umrze.

Najstarszy minister bardzo się zmartwił i wezwał ministrów na naradę.

Zebrali się ministrowie w wielkiej sali, zasiedli na wygodnych fotelach przy długim stole. Przed każdym ministrem leżał na stole arkusz papieru i dwa ołówki: jeden ołówek zwyczajny, a drugi z jednej strony niebieski, z drugiej strony – czerwony. A przed najstarszym ministrem stał jeszcze dzwonek.

Drzwi ministrowie zamknęli na klucz, żeby nikt nie przeszkadzał; zapalili lampy elektryczne – i nic nie mówili.

Potem najstarszy minister zadzwonił tym dzwonkiem i powiedział:

– Teraz będziemy radzić, co robić. Bo król jest chory i nie może rządzić.

– Ja myślę – powiedział minister wojny – że trzeba zawołać doktora. Niech powie wyraźnie, czy może króla wyleczyć, czy nie.

Ministra wojny bardzo się bali wszyscy ministrowie, bo zawsze nosił szablę i rewolwer, więc go się słuchali.

– Dobrze, zawołajmy doktora – powiedzieli ministrowie.

Zaraz posłali po doktora, ale doktor nie mógł przyjść, bo akurat stawiał królowi dwadzieścia cztery bańki.

– Trudno, musimy poczekać – powiedział najstarszy minister – a tymczasem powiedzcie, co zrobimy, jeżeli król umrze?

– Ja wiem – powiedział minister sprawiedliwości. – Według prawa po śmierci króla wstępuje na tron i rządzi najstarszy syn królewski. Dlatego też nazywają go następcą tronu. Jeżeli król umrze, na tronie zasiądzie jego najstarszy syn.

– Kiedy król ma tylko jednego syna.

– Więcej nie potrzeba.

– No tak, ale syn królewski to jest mały Maciuś – jakże on może być królem? Maciuś nawet pisać nie umie.

– To trudno – odpowiedział minister sprawiedliwości. – W naszym państwie jeszcze takiego wypadku nie było, ale w Hiszpanii, w Belgii i w innych jeszcze państwach zdarzało się, że król umierał, zostawiając małego synka. I to małe dziecko musiało być królem.

– Tak, tak – powiedział minister poczty i telegrafu – ja widziałem nawet marki pocztowe* z fotografią takiego małego króla.

– Ale szanowni panowie – powiedział minister oświaty – to niemożliwe przecież, żeby król nie umiał pisać ani rachować, żeby nie umiał geografii ani gramatyki.

– I ja tak myślę – powiedział minister finansów. – Jakże król będzie mógł robić rachunki, jak będzie mógł rozkazywać, ile trzeba wydrukować nowych pieniędzy, jeżeli nie umie tabliczki mnożenia?

* Marka pocztowa – znaczek pocztowy.

– Najgorsze, moi panowie – powiedział minister wojny – że takiego małego króla nikt się nie będzie bał. Jak on sobie poradzi z żołnierzami i generałami?

– Ja myślę – powiedział minister spraw wewnętrznych – że takiego małego króla nie tylko żołnierze, ale nikt nie będzie się bał. Będziemy mieli ciągle strajki i bunty. Za nic nie mogę ręczyć, jeżeli Maciusia zrobicie królem.

– Ja nic nie wiem, co będzie – powiedział cały czerwony ze złości minister sprawiedliwości. – Wiem jedno: prawo każe, żeby po śmierci króla zasiadł na tronie jego syn.

– Ależ Maciuś jest za mały! – krzyknęli wszyscy ministrowie.

I na pewno wynikłaby okropna kłótnia, ale w tej chwili otworzyły się drzwi – i wszedł na salę ambasador zagraniczny.

Dziwne się może wyda, że ambasador zagraniczny wszedł na posiedzenie ministrów, kiedy drzwi były zamknięte na klucz. Więc muszę powiedzieć, że kiedy poszli zawołać doktora, zapomnieli zamknąć drzwi. Niektórzy nawet mówili później, że to była zdrada, że minister sprawiedliwości namyślnie zostawił drzwi otwarte, bo wiedział, że ma przyjść ambasador.

– Dobry wieczór! – powiedział ambasador. – Przychodzę tu w imieniu mego króla i żądam, żeby królem został Maciuś Pierwszy, a jak nie chcecie, to będzie wojna.

Prezes ministrów (najstarszy minister) bardzo się przestraszył, ale udawał, że go to wcale nie obchodzi – napisał na arkuszu papieru niebieskim ołówkiem: *Dobrze, niech będzie wojna* – i podał ten papier zagranicznemu ambasadorowi.

Ten wziął papier, uklonił się i powiedział:

– Dobrze, napiszę o tym mojemu rządowi.

W tej chwili wszedł na salę doktor i wszyscy ministrowie zaczęli go prosić, żeby uratował króla, bo może być wojna i nieszczęście, jeżeli król umrze.

– Ja już królowi dałem wszystkie lekarstwa, które znam. Postawiłem bańki i nic więcej nie mogę zrobić. Ale można zawołać jeszcze innych doktorów.

Ministrowie posłuchali rady, wezwali sławnych doktorów na naradę, jak uratować króla. Wysłali na miasto wszystkie królewskie samochody, a sami tymczasem poprosili królewskiego kucharza o kolację, bo byli bardzo głodni, bo nie wiedzieli, że narada będzie taka długa – i nawet nie jedli obiadu w domu.

Kucharz ustawił srebrne talerze, nalał do butelek najlepsze wina, bo chciał zostać na dworze i po śmierci starego króla.

Więc ministrowie tak sobie jedzą i piją i już im nawet zrobiło się wesoło; a w sali tymczasem zebrali się doktorzy.

– Ja myślę – powiedział stary doktor z brodą – że królowi trzeba zrobić operację.

– A ja myślę – powiedział drugi doktor – że królowi trzeba zrobić gorący okład i żeby płukał gardło.

– I musi brać proszki – powiedział znakomity profesor.

– Na pewno krople będą lepsze – powiedział znów inny.

Każdy z doktorów przywiózł grubą książkę i pokazywał, że w jego książce napisane jest inaczej, jak leczyć taką chorobę.

Już było późno i ministrom bardzo się spać chciało, ale musieli czekać na to, co powiedzą doktorzy. I taki był hałas w całym królewskim pałacu, że mały następca tronu, Maciuś, syn królewski, dwa razy się już obudził.

„Trzeba zobaczyć, co się tam dzieje” – pomyślał Maciuś. Wstał z łóżka, prędko się ubrał i wyszedł na korytarz.

Stanął przed drzwiami stołowego pokoju, nie żeby podsłuchiwać, ale w królewskim pałacu klamki były tak wysoko, że mały Maciuś nie mógł sam drzwi otworzyć.

– Dobre wino ma król! – krzyczał minister finansów. – Napijmy się jeszcze, moi panowie. Jeżeli Maciuś zostanie

królem, i tak wino mu nie będzie potrzebne, bo dzieciom nie wolno pić wina.

– Ani cygar nie wolno palić dzieciom. Więc można sobie wziąć trochę cygar do domu! – głośno wołał minister handlu.

– A jak będzie wojna, moi kochani, ręczę wam, że z tego pałacu nic nie zostanie, bo Maciuś przecież nas nie obroni.

Wszyscy zaczęli się śmiać i wołali:

– Pijmy zdrowie naszego obrońcy, wielkiego króla Maciusia Pierwszego!

Maciuś nie bardzo rozumiał, co oni mówili, wiedział, że tatuś jest chory i że ministrowie często się zbierali na narady. Ale dlaczego śmieją się z niego, Maciusia, i dlaczego nazywają go królem, co to ma być za wojna – wcale nie rozumiał.

Trochę śpiący i trochę przestraszony poszedł dalej korytarzem i znów przez drzwi sali narad usłyszał inną rozmowę.

– A ja wam mówię, że król umrze. Możecie dawać proszki i lekarstwa – wszystko nic nie pomoże.

– Głowę daję, że król nie przeżyje tygodnia.

Maciuś nie słuchał więcej. Pędem przebiegł korytarz, jeszcze dwa duże królewskie pokoje – i bez tchu dopadł sypialni króla.

Król leżał na łóżku bardzo błady i ciężko oddychał. A przy królu siedział jeden, ten sam poczciwy doktor, który i Maciusia leczył, gdy Maciuś był niezdrów.

– Tatusiu, tatusiu – krzyknął Maciuś ze łzami – ja nie chcę, żebyś ty umarł!

Król otworzył oczy i smutnie popatrzył na synka.

– I ja nie chcę umierać – powiedział król cicho – nie chcę ciebie, synku, samego na świecie zostawić.

Doktor wziął Maciusia na kolana – i już więcej nic nie mówili.

A Maciuś przypomniał sobie, że już raz siedział tak przy łóżku. Wtedy ojciec trzymał go na kolanach, a na łóżku leżała mamusia, tak samo błada, tak samo ciężko oddychała.

„Tatuś umrze, jak mamusia umarła” – pomyślał Maciuś.

I straszny smutek zwałił mu się na piersi – i wielki gniew, i żal do ministrów, którzy tam się śmieją z niego, Maciusia, i ze śmierci jego ojczulka.

„Już ja im odpłacę, jak będę królem” – pomyślał Maciuś.

Pogrzeb króla odbył się z wielką paradą. Latarnie owinięte były czarną krepą. Wszystkie dzwony były. Orkiestra grała marsza żałobnego. Jechały armaty, szło wojsko. Kwiaty musiały specjalnie przywozić pociągi z najcieplejszych krajów. Wszyscy byli bardzo smutni. A gazety pisały, że cały naród płacze po stracie ukochanego króla.

Maciuś smutny siedział w swoim pokoju, bo chociaż miał zostać królem, stracił ojca – i teraz nikogo już nie miał na świecie.

Pamiętał Maciuś swoją mamę; to ona właśnie nazwała go Maciusiem. Chociaż mama jego była królową, ale wcale nie była dumna; bawiła się z nim, klocki z nim ustawiała, opowiadała bajki, obrazki w książkach pokazywała. Z ojcem rzadziej się Maciuś widywał, bo król często wyjeżdżał do wojska albo w gości – różnych królów przyjmował. To znów narady miał i posiedzenia.

Ale i król, bywało, znajdzie dla Maciusia wolną chwilę, pobawi się w kręgle, wyjedzie z nim – król na koniu, a Maciuś na kucu – w długie aleje królewskiego ogrodu. A teraz co będzie? Zawsze ten nudny zagraniczny wychowawca, który ma taką minę, jakby dopiero co wypił szklankę mocnego octu. I czy to znów tak przyjemnie być królem? Chyba nie?

Gdyby naprawdę była wojna, można by się bić przynajmniej. Ale co ma król do roboty podczas pokoju?

Smutno było Maciusiowi, gdy siedział samotny w swoim pokoju, i smutno było, kiedy przez kratę królewskiego ogrodu patrzył na wesołe zabawy dzieci służby pałacowej na podwórzu królewskim. Bawiło się siedmiu chłopców – najczęściej w wojsko. I zawsze prowadził ich do ataku, ćwiczył i przewodził taki jeden nieduży, strasznie wesoły chłopak. Nazywał się Felek. Chłopcy tak na niego wołali.

Chciał go Maciuś wiele razy zawołać i choć przez kratę trochę porozmawiać, ale nie wiedział, czy wolno i czy wypada, i nie wiedział, co powiedzieć, jak zacząć rozmowę.

Tymczasem na wszystkich ulicach rozlepiono ogromne zawiadomienia, że Maciuś został królem, że wita swoich poddanych, że ministrowie zostają ci sami co dawniej i będą młodemu królowi pomagali w pracy.

We wszystkich sklepach pełno było fotografii Maciusia. Maciuś na kucu. Maciuś w marynarskim ubraniu. Maciuś w wojskowym stroju. Maciuś podczas przeglądu wojsk. W kinematografach też przedstawiano Maciusia. We wszystkich obrazkowych tygodnikach w kraju i za granicą pełno było Maciusia.

I prawdę trzeba powiedzieć: lubili Maciusia wszyscy. Starsi żalowali go, że taki mały stracił oboje rodziców. Chłopcy cieszyli się, że znalazł się między nimi chociaż jeden taki, którego muszą się wszyscy słuchać, przed którym nawet generałowie muszą stać na baczność, a dorośli żołnierze prezentują broń. Dziewczynkom podobał się ten mały król na zgrabnym koniku. A już najbardziej kochały go sieroty.

Kiedy jeszcze żyła królowa, zawsze na święta posyłała do domów sierot cukierki. Kiedy umarła, król rozkazał, aby nadal cukierki posyłać. I choć Maciuś wcale o tym nie wiedział, w jego imieniu od dawna już posyłano dla dzieci słodczyce

i zabawki. Już znacznie później Maciuś zrozumiał, że jeśli jest pozycja w budżecie, to można wiele przyjemności ludziom zrobić i wcale o tym nie wiedzieć.

W jakieś pół roku po wstąpieniu na tron – przypadek zdarzył, że Maciuś zdobył wielką popularność. To znaczy, że wszyscy o nim mówili, ale nie dlatego że był królem, tylko że zrobił coś, co się spodobało.

Więc opowiem, jak to było.

Maciuś przez swego doktora wyprosił pozwolenie na piesze przechadzki po mieście. Długo Maciuś męczył doktora, żeby go choć raz na tydzień zaprowadził do ogrodu, gdzie bawią się wszystkie dzieci.

– Ja wiem, że w królewskim ogrodzie jest ładnie, ale samemu nawet w najładniejszym ogrodzie się przykrzy.

Wreszcie doktor obiecał i przez marszałka dworu udał się do zarządu pałacowego, aby opiekun króla na radzie ministrów wyjednał dla króla Maciusia pozwolenie na trzy przechadzki w odstępach dwutygodniowych.

Dziwne się może wydać, że tak trudno królowi wyjść na zwyczajny, taki sobie spacer. Dodam jeszcze, że marszałek dworu tylko dlatego się zgodził, że go doktor niedawno wyleczył z bóleści, gdy zjadł nieświeżą rybę. Zarząd pałacowy już od dawna starał się o pieniądze na budowę stajni, z której korzystać miał i opiekun królewski, a minister spraw wewnętrznych zgodził się na złość ministrowi finansów. Bo za każdy spacer królewski policja otrzymywała trzy tysiące dukatów, a wydział sanitarny beczkę kolońskiej wody i tysiąc w złocie.

Bo przed każdym spacerem króla Maciusia dwustu robotników i sto kobiet czyściło ogród gruntownie. Zamiatano, malowano ławki, wszystkie aleje polewano kolońską wodą i kurz wycierano z drzew i liści. Doktorzy pilnowali, żeby było czysto, żeby nie było kurzu, bo brud i kurz są szkodliwe dla zdrowia. A policja pilnowała, żeby podczas spaceru nie

było w ogrodzie łożułów, którzy rzucają kamienie, popychają, biją się i bardzo krzyczą.

Król Maciuś bawił się doskonale. Ubrany był zwyczajnie, więc nikt nie wiedział, że to król, bo go nie poznali. I nikomu nie przyszło nawet do głowy, że król może przyjść do zwyczajnego ogrodu. Król Maciuś dwa razy obszedł naokoło cały ogród i prosił, że chce usiąść na ławce na placyku, gdzie bawią się dzieci. Ale jak tylko trochę siedział, doszła do niego dziewczynka i zapytała się:

– Czy kawaler chce się bawić w koło?

Wzięła Maciusia za rękę – i bawili się razem.

Dziewczynki śpiewały różne piosenki i kręciły się w kole. A potem, kiedy czekali na nową zabawę, zaczęła z nim ta dziewczynka rozmawiać.

– Czy kawaler ma siostrzyczkę?

– Nie, nie mam.

– A czym jest kawalera tatuś?

– Mój tatuś umarł: on był królem.

Dziewczynka może myślała, że Maciuś żartuje, bo się roześmiała i powiedziała:

– Gdyby mój ojczulek był królem, musiałby mi kupić lalkę do samego sufitu.

Król Maciuś dowiedział się, że ojciec dziewczynki jest kapitanem w straży ogniowej, że nazywa się ona Irenka i bardzo lubi strażaków, którzy pozwalają jej czasem jeździć na koniu.

Maciuś byłby chętnie został długo jeszcze, ale miał pozwolenie tylko do godziny czwartej minut dwadzieścia, sekund czterdzieści trzy.

Niecierpliwie czekał Maciuś następnej przechadzki, ale deszcz padał i obawiano się o jego zdrowie.

Za drugim razem stał się z Maciusiem wypadek. Bawił się tak samo z dziewczynkami w koło, aż zbliżyło się kilku chłopców i jeden zawołał:

– Patrzcie, chłopak bawi się z dziewczynkami! – I zaczęli się śmiać.

I król Maciuś zauważył, że naprawdę on jeden bawi się w koło.

– Chodź lepiej się z nami bawić – powiedział chłopiec.

I Maciuś uważnie spojrział na niego.

Ach, to był właśnie Felek, ten sam Felek, z którym Maciuś tak dawno chciał się zaznajomić.

Felek uważnie spojrział teraz na niego i zawołał na cały głos:

– Ach, jaki on podobny do króla Maciusia!

Maciusiowi strasznie się wstyd zrobiło, bo wszyscy zaczęli się na niego patrzeć, więc czym prędzej chciał uciec do adiutanta, który także dla niepoznaki ubrany był w zwyczajne ubranie. Ale z pośpiechu czy też ze wstydu upadł i starł sobie skórę na kolanie.

Na naradzie ministrów postanowiono, że nie można pozwolić królowi chodzić do ogrodu. Wszystko zrobią, co król zechce, ale do ogrodu zwyczajnego chodzić nie może, bo tam są niegrzeczne dzieci, które go zaczepiły i śmiały się z niego, a rada ministrów nie może pozwolić, żeby się z króla śmiali, bo na to nie pozwala honor królewski.

Zmartwił się bardzo Maciuś i długo myślał o tych swoich dwóch wesołych zabawach w zwyczajnym ogrodzie, aż przypomniał sobie życzenie Irenki.

„Ona chce mieć lalkę do samego sufitu”.

Ta myśl nie dawała mu spokoju.

„Przecież jestem królem, więc mam prawo rozkazywać. A tymczasem muszę się wszystkich słuchać. Uczę się czytać i pisać tak samo, jak wszystkie dzieci. Muszę myć uszy, szyję i zęby tak samo, jak wszystkie dzieci. Tabliczka mnożenia jest taka sama dla królów, jak dla wszystkich. Więc po co mi jest być królem?”

Zbuntował się Maciuś i podczas audiencji zażądał bardzo głośno od prezesa ministrów, żeby kupiono lalkę największą, jaka jest na świecie, i posłano Irence.

– Wasza Królewska Mość zauważyć raczy... – począł mówić prezes ministrów.

Maciuś od razu domyślił się, co nastąpi; ten nieznośny człowiek będzie długo mówił wiele niezrozumiałych rzeczy i w końcu nic z lalki nie będzie. Przypomniał sobie Maciuś, jak raz ojcu ten sam minister tak samo zaczął coś tłumaczyć. Wtedy król tupnął nogą i powiedział:

– Ja tego żądam nieodwoalnie.

Więc i Maciuś tak samo tupnął nogą i bardzo głośno powiedział:

– Panie ministrze, wiedz, że ja tego żądam nieodwoalnie.

Prezes ministrów spojrział zdziwiony na Maciusia, potem zanotował coś sobie w notesie i mruknął:

– Przedstawię żądanie Waszej Królewskiej Mości na radzie ministrów.

Co mówiono na posiedzeniu rady ministrów, nikt nie wie, bo narada odbywała się przy drzwiach zamkniętych. Postanowiono jednak lalkę kupić i minister handlu dwa dni biegał po sklepach i oglądał największe lalki. Ale tak dużej lalki nigdzie nie było. Wtedy minister handlu wezwał na naradę wszystkich przemysłowców i jeden fabrykant podjął się w cztery tygodnie żadaną lalkę za drogie pieniądze zrobić w swojej fabryce. A kiedy lalka była gotowa, wystawił ją w oknie swego sklepu z napisem: *Dostawca dworu Jego Królewskiej Mości wykonał tę lalkę dla Irenki, córki kapitana straży ogniowej.*

Zaraz gazety podały fotografię straży ogniowej podczas gaszenia pożaru, fotografię Irenki i lalki. Mówiono, że król Maciuś bardzo lubi patrzeć, jak straż ogniowa jedzie i jak się pali. Ktoś napisał list do gazety, że gotów jest spalić swój dom,

jeżeli ukochany król Maciuś lubi pożary. Wiele dziewczynek napisało listy do króla Maciusia, że też bardzo pragną mieć lalki. Ale sekretarz dworu listów tych wcale Maciusiowi nie czytał, bo zabronił mu surowo zagniewany prezes ministrów.

Przed sklepem przez trzy dni stały tłumy ludzi, patrząc na królewski podarek, i dopiero na czwarty dzień z rozporządzenia prefekta policji lalkę z wystawy wyjęto, żeby nie przeszkadzali przejeżdżać tramwajom i samochodom.

Długo mówiono o lalce i o Maciusiu, który Irencie tak piękny dał podarunek.

Maciuś wstawał o godzinie siódmej rano, sam się mył i ubierał, sam czyścił buty i słał łóżko. Taki zwyczaj wprowadził jeszcze pradziadek Maciusia, waleczny król Paweł Zwycięzca. Maciuś umyty i ubrany wypijał kieliszek tranu i zasiadał do śniadania, które nie mogło trwać dłużej niż minut szesnaście, sekund trzydzieści pięć. Tak długo bowiem jadał wielki dziadek Maciusia, dobry król Juliusz Cnotliwy. Potem Maciuś szedł do sali tronowej, gdzie było bardzo zimno, i przyjmował ministrów. W sali tronowej nie było pieca, bo prababka króla Maciusia, rozumna Anna Nabożna, kiedy była jeszcze mała, omal się nie zaczadziła – i na pamiątkę jej szczęśliwego ocalenia postanowiono do pałacowego ceremoniału wprowadzić zasadę, aby sala tronowa nie miała pieca przez całych lat pięćset.

Siedział Maciuś na tronie i szczykał z zimna zębami, a ministrowie mówili mu, co się dzieje w całym państwie. To było bardzo nieprzyjemne, bo jakoś wszystkie wiadomości były niewesołe.

Minister spraw zagranicznych opowiadał, kto się gniewa i kto chce się przyjaźnić z ich państwem – i Maciuś nie rozumiał z tego nic prawie.

Minister wojny wyliczał, ile fortec jest zepsutych, ile armat się zniszczyło, że wcale z nich strzelać nie można, i ilu żołnierzy jest chorych.

Minister kolei tłumaczył, że trzeba kupić nowe lokomotywy.

Minister oświaty skarżył się, że dzieci źle się uczą, spóźniają się do szkoły, że chłopcy palą po kryjomu papierosy i wydzierają stronice z zeszytów. Dziewczynki obrażają się i kłóć, chłopcy się biją, kamieniami rzucają i tłuką szyby.

A minister finansów ciągle się gniewał, że nie ma pieniędzy, że nie chce kupić ani nowych armat, ani nowych maszyn, bo to za drogo kosztuje.

Potem Maciuś szedł do parku i godzinę mógł sobie biegać i się bawić. Ale sam jeden nie bardzo dobrze się bawił.

Więc dość chętnie wracał do lekcji. Uczył się Maciuś dobrze, bo wiedział, że bez nauki trudno być królem. Toteż bardzo prędko nauczył się podpisywać swoje imię z bardzo długim zakrętasem. I musiał się uczyć francuskiego i innych różnych języków, żeby mógł rozmawiać z innymi królami, jak do nich pojedzie z wizytą.

Maciuś jeszcze chętniej i lepiej by się uczył, gdyby mógł zadawać różne pytania, które mu przychodziły do głowy.

Przez długi czas myślał Maciuś nad tym, czy można wynaleźć takie szkło palące, które na odległość zapala proch. Gdyby Maciuś wymyślił takie szkło, toby wypowiedział wojnę wszystkim królom i w przeddzień bitwy wysadziłby w powietrze wszystkie nieprzyjacielskie prochownie. Wygrałby wojnę, bo tylko on jeden miałby proch. I wtedy od razu stałby się wielkim królem, chociaż jest taki mały. I cóż, nauczyciel wzruszył ramionami, skrzywił się i nic mu nie odpowiedział.

Innym razem zapytał się Maciuś, czy nie mogłoby tak być, żeby ojciec, jak umiera, oddawał synowi swój rozum. Ojciec Maciusia, Stefan Rozumny, był bardzo mądry. I oto teraz Maciuś siedzi na tym samym tronie i nosi tę samą koronę, ale musi od początku uczyć się wszystkiego i nawet nie wie, czy kiedykolwiek tyle będzie umiał, co jego ojciec. A tak, toby z koroną i tronem otrzymał i męstwo po pradziadku Pawle Zwycięzcy, nabożność po babci i całą wiedzę ojca. Ale i to pytanie nie znalazło życzliwego przyjęcia.

Długo, bardzo długo myślał Maciuś, czy nie można zdobyć czapki niewidki.

Jak by to było dobrze: włoży Maciuś taką czapkę, może sobie wszędzie chodzić i nikt go nie widzi. Powiedziałby, że go głowa boli, więc pozwoliliby mu w dzień leżeć w łóżku, wyspałby się dobrze. A w nocy włożyłby czapkę niewidkę i poszedł sobie na miasto, chodził po stolicy, oglądałby wystawy sklepowe, poszedłby do teatru.

Raz jeden tylko był Maciuś w teatrze na przedstawieniu galowym, kiedy jeszcze tatuś i mama żyli – nic prawie nie pamięta, bo był wtedy bardzo mały, ale wie, że było prześlicznie.

Gdyby Maciuś miał czapkę niewidkę, wyszedłby z parku na pałacowe podwórze i zaznajomiłby się z Felkiem. I po pałacu mógłby wszędzie chodzić, poszedłby do kuchni popatrzeć, jak się gotuje jedzenie, do stajni – do koni, do tych różnych budynków, gdzie teraz wchodzić mu nie wolno.

Dziwne się może wydać, że królowi tyle rzeczy może być zabronione. Muszę jednak wyjaśnić, że na dworach królewskich jest bardzo surowa etykieta. Etykieta – to znaczy, że tak zawsze królowie robili i inaczej nowemu królowi nie wolno, bo gdyby chciał coś zrobić inaczej, to straciłby honor i wszyscy przestaliby go się bać i szanować. Bo to by znaczyło, że

nie szanuje swojego wielkiego ojca-króla albo dziadka czy pradziadka-króla. Jeżeli tylko król chce coś zrobić inaczej, to musi się zapytać mistrza ceremonii, który pilnuje dworskiej etykiety i wie, co zawsze robili królowie.

Mówiłem już, że śniadanie króla Maciusia trwało minut szesnaście, sekund trzydzieści pięć, bo tak robił jego dziadek, i że w sali tronowej nie było pieca, bo tak chciała jego babka, która dawno umarła, i już nie można się spytać, czy teraz piec już postawić pozwoli.

Czasem król może coś troszkę zmienić, ale wtedy odbywają się długie narady, tak jak to było ze spacerem Maciusia. Więc nieprzyjemnie jest o coś prosić i potem długo czekać.

Król Maciuś był w gorszym położeniu niż inni królowie, bo etykieta ułożona była przecież dla dorosłych królów, a Maciuś był dzieckiem. Więc trzeba było trochę zmienić. Więc dlatego Maciuś zamiast smacznego wina musiał pić dwa kieliszki tranu, który wcale mu nie smakował. Dlatego więc zamiast czytania gazet przeglądał tylko obrazki, bo czytał jeszcze nie bardzo dobrze.

Wszystko byłoby inaczej, gdyby Maciuś miał rozum ojca-króla i czarodziejską czapkę niewidkę. Wtedy byłby naprawdę królem, a tak to sam często nie wiedział, czy nie lepiej było urodzić się zwyczajnym chłopcem, chodzić do szkoły, wydierać stronice z zeszytów i rzucać kamienie.

Aż przyszło raz Maciusiowi na myśl, że jeśli nauczy się pisać, napisze na kartce list do Felka – i może mu Felek odpowie – i w ten sposób będzie tak, jakby z Felkiem rozmawiał.

Od tej pory król Maciuś wziął się do nauki pisania na dobre. Całe dni pisał, przepisywał z książki powiastki i wierszyki. I gdy mu pozwolono, nawet do królewskiego ogrodu nie chodziłby wcale, tylko od rana do wieczora pisał. Nie mógł tego robić, bo etykieta i ceremoniał dworski wymagały, żeby król wprost z sali tronowej wychodził do ogrodu. I już

dwudziestu lokajów było przygotowanych, żeby otworzyć drzwi z sali do ogrodu. Gdyby Maciuś nie wyszedł do ogrodu, tych dwudziestu lokajów nie miałyby żadnej roboty i im by się bardzo nudziło.

Może ktoś powie, że to przecież żadna robota otworzyć drzwi. Tak powie ten, kto nie zna dworskiej etykiety. Więc muszę objaśnić, że lokaje ci mieli zajętych całe pięć godzin. Każdy rano brał zimną kąpiel, potem fryzjer ich czesał, golił im wąsy i brody, a ubranie musiało być czyste, żeby na nim nie było ani jednego pyłka, bo trzysta lat temu, kiedy panował król Henryk Porywczy – raz z jednego lokaja skoczyła pchła na berło królewskie, więc temu niedbalcowi kat uciął głowę, a marszałek dworu ledwo uniknął śmierci. Od tej pory sam nadzorca sprawdzał czystość lokajów, którzy ubrani, wykąpani i czyści już od godziny jedenastej minut siedem stali w korytarzu i czekali do pierwszej minut siedemnaście, żeby ich sam mistrz ceremonii obejrzał. Musieli się bardzo pilnować, bo za niezapięty guzik groziło im sześć lat więzienia, za złe uczesanie – cztery lata ciężkich robót, za nie dość zręczny ukłon – dwa miesiące aresztu o chlebie i wodzie.

O tym wszystkim Maciuś już trochę wiedział, więc nawet mu do głowy nie przyszło, żeby nie wyjść do parku, a zresztą, kto wie: może by znaleźli gdzie w historii, że któryś król wcale do ogrodu nie wychodził – powiedzieliby, żeby Maciuś do tego właśnie się stosował. I na nic byłaby wówczas umiejętność pisania, bo jak by mógł Maciuś Felkowi list swój przez kratę oddać.

Maciuś był zdolny i miał silną wolę.

Powiedział:

– Za miesiąc pierwszy list do Felka napiszę.

I mimo przeszkód tak długo pisał i pisał, że po miesiącu już bez niczyjej pomocy list do Felka był gotów.

Kochany Felku – pisał Maciuś – już dawno patrzę, jak wy się wesoło bawicie na podwórzu. I bardzo chcę się też bawić. Ale jestem królem, więc nie mogę. Ale Ty mi się bardzo podobasz. Napisz, kto jesteś, bo chcę się z Tobą zaznajomić. Jeżeli tatuś Twój jest wojskowym, może pozwoli Ci czasem przyjść do królewskiego ogrodu.

Maciuś – król

Mocno biło serce Maciusiowi, kiedy zawołał przez kratę Felka i oddał mu swoją kartkę.

I bardzo mocno biło mu serce, kiedy na drugi dzień tą samą drogą otrzymał odpowiedź.

Królu – pisał Felek – mój tatuś jest plutonowym strażnikiem pałacowej i jest wojskowym – i ja bardzo chcę być w królewskim ogrodzie. I jestem Ci, Królu, wierny i gotów jestem iść za Ciebie w ogień i wodę, i bronić Ciebie do ostatniej kropli krwi. Ile razy będziesz potrzebował pomocy, gwizdnij tylko, a stawię się na pierwsze wezwanie.

Felek

Maciuś położył ten list na samo dno szuflady pod wszystkie książki – i zaczął się gorliwie uczyć gwizdać. Maciuś był ostrożny, nie chciał się zdradzić. Jeżeli zażąda wpuszczenia Felka do ogrodu, zaczną się zaraz narady: a dlaczego, a skąd wie, jak się Felek nazywa, a jak się poznali? A co będzie, jeśli wysłedzą i wreszcie nie pozwolą? Syn plutonowego – żeby chociaż porucznika. Synowi oficera może by pozwolili, ale tak to się na pewno nie zgodzą.

„Trzeba poczekać jeszcze – zdecydował Maciuś. – Tymczasem nauczę się gwizdać”.

Polub nas
na Facebooku

KUP TERAZ

swiatksiazki.pl

Po stracie rodziców Maciuś zostaje królem
i szybko zrywa z etykietą rozpieszczonego dziecka.
Gdy w kraju wybucha wojna, wraz z przyjacielem
Felkiem wyrusza na front. Młody król wprowadza
wiele reform, a nawet tworzy dziecięcą sejm!
Niestety osłabione królestwo znów najeżdżają
sąsiedzi. Maciuś zostaje skazany na wygnanie...

bukowylas.pl

Połącz nas na
Facebooku

Cena 39,90 zł

(w tym VAT)